

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/173/2018
Identifikačné číslo spisu: 8113218763
Dátum vydania rozhodnutia: 27.05.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Brňák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:8113218763.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu C. N., H. D. C., S.H. XX, zastúpeného JUDr. Michalom Feciľakom, advokátom so sídlom v Prešove, Jesenná 8, proti žalovaným 1/ Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., so sídlom v Košiciach, Komenského 50, IČO: 36 570 460, 2/ Bytové družstvo Prešov, so sídlom v Prešove, Bajkalská 30, IČO: 00 173 665, zastúpenému JUDr. Danielom Boľanovským, advokátom so sídlom v Prešove, Slovenská 69, o vysporiadanie práv k neoprávneným stavbám, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 12C/163/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 18. januára 2018 sp. zn. 25Co/3/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný 2/ má nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Žalovanej 1/ nepriznáva právo na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 20. septembra 2016 č. k. 12C/163/2013-270 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) domáhal, aby žalovaní 1/ a 2/ (ďalej aj „žalovaní“) odstránili vodovodné a kanalizačné potrubia, nachádzajúce sa na bližšie označených nehnuteľnostiach vo vlastníctve žalobcu.

1.1. Podľa názoru prvostupňového súdu k obmedzeniu vlastníckeho práva žalobcu síce dochádza, ale na právnom podklade vznikom zákonného vecného bremena. Ďalej uviedol, že nemožno dospieť k záveru o potrebe vysporiadania práv k neoprávnenej stavbe, pretože žalovaná 1/ užíva pozemok na základe zákonného vecného bremena a žalovaný 2/ predal byty v bytových domoch tretím osobám. V okolnostiach posudzovanej veci preto nebolo dôvodné pristúpiť k vysporiadaniu práv v zmysle ustanovení § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“).

1.2. Ďalej prvostupňový súd uviedol, že vlastníak pozemku mal právo na primeranú náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva v dôsledku umiestnenia verejnej kanalizácie na jeho pozemku, avšak uplatnenie nároku na náhradu bolo obmedzené lehotami. Náhradu bolo možné uplatniť u povinnej osoby

do jedného roka (§ 20 ods. 4 zákona číslo 442/2002 Z. z.) od vzniku núteného obmedzenia vlastníckeho práva. Žalobca nadobudol vlastnícke právo k nehnuteľnostiam už zaťaženým zákonným vecným bremenom, a teda najneskôr nadobudnutím vlastníckeho práva k týmto nehnuteľnostiam mu začala plynúť lehota na uplatnenie s náhradou a nútené obmedzenie užívania predmetnej nehnuteľnosti. Žalovaná 1/ vznesla dôvodnú námietku premlčania, nakoľko najneskôr účinnosťou zákona číslo 442/2002 Z. z., žalobca, resp. jeho právny predchodca, si mohol uplatniť náhradu za zákonné vecné bremeno, ktorú si uplatnil až 17. júna 2013, teda po stanovenej lehote zákonom, ako aj po uplynutí všeobecnej premlčacej lehoty. Z týchto dôvodov súd zamietol žalobu vo vzťahu k žalovanej 1/.

1.3. Pokiaľ ide o žalovaného 2/, súd prvej inštancie mal za to, že tento nie je pasívne legitimovaný, pretože ani samotný žalobca nerozporoval skutočnosti týkajúce sa vlastníckeho práva jednotlivých bytových jednotiek, ku ktorým sa viažu samostatné, prípadne spoločné prípojky k verejnému vodovodu a k verejnej kanalizácii. Možno preto uzavrieť, že tieto bytové jednotky v súčasnosti patria už tretím osobám. Navyše, pokiaľ ide o právnu kvalifikáciu žalobcu, podľa ustanovenia § 135c OZ, súd môže usporiadať pomery medzi vlastníkom pozemku a vlastníkom stavby, pričom vlastníkom stavby v predmetnej veci už nie žalovaný 2/, a preto žalobu zamietol.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 18. januára 2018 sp. zn. 25Co/3/2017 rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil a sporovým stranám nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. V celom rozsahu sa stotožnil so skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie ako i jeho právnym posúdením veci [§ 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)].

2.1. Na zdôraznenie správnosti prvostupňového rozsudku odvolací súd zvýraznil, že dôkazné bremeno určitých skutočností leží na tom účastníkovi konania (strane sporu), ktorý z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky, ak ide o toho účastníka (stranu sporu), ktorý existenciu týchto skutočností tiež tvrdí. Ak teda žalobca tvrdí, že žalovaná 1/, resp. jej právny predchodca ako stavebník majetkovo-právne nevysporiadal pozemky, na ktorých je stavba vodovodu a kanalizácie, že predchádzajúci vlastník nebol účastníkom stavebného konania, mal túto skutočnosť riadne preukázať, najmä ak žalovaná 1/ tvrdí opak. Je potrebné totiž prihliadnuť na to, že v danom prípade platí princíp formálnej pravdy. Z uvedeného dôvodu sa prioritizuje procesná aktivita sporových strán, ktoré sú zásadne povinné tvrdiť rozhodujúce skutočnosti a označiť dôkazné prostriedky na preukázanie svojich tvrdení. Ide o kontradiktórny proces, kde proti sebe stoja dve strany s protichodným záujmom na výsledku konania.

2.2. Odvolací súd pre úplnosť poukázal aj na doterajšiu súdnu prax, v zmysle ktorej, pokiaľ išlo o stavby v socialistickom vlastníctve, judikatúra pôvodne zastávala názor, že o neoprávnenú stavbu nemôže ísť vtedy, ak bola táto stavba zriadená pred 1. januárom 1992 tzv. socialistickou organizáciou (§ 14 a nasl. Hospodárskeho zákonníka v znení platnom do 30. apríla 1990) (Rc 13/2000). Táto rozhodovacia činnosť súdov bola sčasti prehodnotená rozsudkom veľkého senátu občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Českej republiky. Podľa neho o neoprávnenú stavbu môže ísť i vtedy, ak bola táto stavba zriadená pred 1. januárom 1992 tzv. socialistickou organizáciou. Ak bol postup pri zriadení stavby na cudzom pozemku od začiatku neoprávnený, je potrebné vykonať vyporiadanie stavby podľa § 135c Občianskeho zákonníka (Rc 23/2006). Pri posudzovaní otázky, či ide o neoprávnenú stavbu v zmysle Občianskeho zákonníka, je potrebné vychádzať z právnej úpravy platnej v čase vzniku stavby, ako veci v právnom zmysle (Ro NS ČR 31Cdo/606/2004).

2.3. O takýto prípad však v preskúmvanej veci nešlo, pretože žalobca ani nepreukázal v konaní neoprávnenosť postupu právneho predchodcu žalovanej 1/, a ani nepreukázal, že ide o neoprávnenú stavbu. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s konštatáciou súdu prvej inštancie, že ide o stavbu vo verejnom záujme, ktorá bola zriadená podľa platných právnych predpisov v čase jej zriadenia.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca rozsahom obsiahle dovolanie (na 25 stranách, pozn.), v ktorom tvrdil, že odvolací súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Po podrobnom opise toho, čoho sa žalobca podanou žalobou domáhal a obsahu odôvodnenia rozhodnutí oboch nižších súdov žalobca zopakoval svoju argumentáciu a vyčítal odvolaciemu súdu, že rozhodol bez toho, aby pred vydaním potvrdzujúceho rozsudku oboznámil účastníkov konania so svojím právnym

názorom - odlišným od právneho názoru prvoinštančného súdu a neumožnil mu k nemu sa vyjadriť (§ 382 CSP). S poukazom na uvedené žalobca následne dovolanie vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP. V súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP žalobca uviedol, že sa odvolací súd odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu (6MCdo/17/2010 a 4Cdo/190/2014), keď vychádzajúc z nesprávneho uplatnenia dôkaznej povinnosti žalobcu dospel k nesprávne právnemu záveru o neunesení dôkazného bremena žalobcom s následkom zamietnutia žaloby. V súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP žalobca (iba) formuloval otázku - či nie je v rozpore s princípom zákazu neprípustnej pravej retroaktivity, ak odvolací súd aplikuje ust. § 37a zákona č. 138/1973 Zb., ktorý nadobudol platnosť od 1. októbra 1995, aj na vzťahy vzniknuté pred jeho účinnosťou.

3.1. Podaniami z 11. decembra 2019 a 28. februára 2020 žalobca doplnil podané dovolanie a predložil tri rozhodnutia odvolacieho súdu.

4. Žalovaný 2/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že nebol v konaní pasívne vecne legitimovaný, ktorú skutočnosť dovolateľ ani v dovolaní nenamietal. Navrhol, aby najvyšší súd dovolanie žalobcu zamietol a priznal mu náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba ako neprípustné odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. V preskúmvanej veci dovolateľ odôvodňoval podané dovolanie tým, že (i) odvolací súd rozhodol bez toho, aby pred vydaním potvrdzujúceho rozsudku oboznámil účastníkov konania so svojím právnym názorom - odlišným od právneho názoru prvoinštančného súdu a neumožnil mu k nemu sa vyjadriť (§ 382 CSP), (ii) sa odvolací súd odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu (6MCdo/17/2010 a 4Cdo/190/2014), keď vychádzajúc z nesprávneho uplatnenia dôkaznej povinnosti žalobcu dospel k nesprávne právnemu záveru o neunesení dôkazného bremena žalobcom s následkom zamietnutia žaloby a (iii) či nie je v rozpore s princípom zákazu neprípustnej pravej retroaktivity, ak odvolací súd aplikuje ust. § 37a zákona č. 138/1973 Zb., ktorý nadobudol platnosť od 1. októbra 1995, aj na vzťahy vzniknuté pred jeho účinnosťou (bod 3).

7.1. Aj s použitím výkladového ustanovenia podľa § 124 ods. 1 CSP v spojení s čl. 11 ods. 1 až 3 CSP najvyšší súd ustálil, že v prvom prípade [7(i)] žalobca podal dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP; v ostatných dvoch podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP.

Dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP

8. Žalobca vyčítal odvolaciemu súdu, že si nespĺnil svoju manudukčnú povinnosť, čím založil svoje rozhodnutie na iných, nových právnych dôvodoch než súd prvej inštancie. Odlišnosť mala podľa žalobcu spočívať v tom, že odvolací súd na rozdiel od prvostupňového súdu poukázal aj na dôkazné bremeno žalobcu v otázke preukázania, že žalovaná 1/ resp. jej právny predchodca nevysporiadali pozemky, na ktorých je stavba vodovodu a kanalizácie. Namietaná vada zmätočnosti podľa názoru dovolacieho súdu neobstojí.

8.1. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že

došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8.2. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8.3. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku. Pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožnila strane realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jej práv a záujmov v tom-ktorom konaní, pričom miera tohto porušenia bude znamenať nespravodlivý súdny proces.

8.4. Civilný sporový poriadok v ustanovení § 382 ustanovuje, že ak má odvolací súd za to, že sa na vec vzťahuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve strany konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

8.5. Vyššie citované ustanovenie má predísť vydávaniu tzv. prekvapivých rozhodnutí, vychádza z princípu predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, ktorý je považovaný za komponent princípu právneho štátu, osobitne princípu právnej istoty.

8.6. O tzv. prekvapivé rozhodnutie ide predovšetkým vtedy, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných právnych záveroch ako súd prvej inštancie, za súčasného naplnenia tej okolnosti, že proti týmto iným (odlišným) právnym záverom odvolacieho súdu, nemá strana konania možnosť vyjadrovať sa, právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvej inštancie, nejavili ako významné (viď aj uznesenie najvyššieho súdu z 21. marca 2018, sp. zn. 7Cdo/1/2018).

8.7. Najvyšší súd už v rozhodnutí publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 33/2011 konštatoval, že pokiaľ odvolací súd nevyzval účastníkov konania v zmysle § 213 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“; odo dňa účinnosti CSP § 382 CSP), aby sa vyjadrili k možnému použitiu toho ustanovenia právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní nebolo použité a je podľa názoru odvolacieho súdu pre rozhodnutie veci rozhodujúce, odňal účastníkovi konania možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

8.8. Podľa názoru dovolacieho súdu odvolacím súdom vyslovený názor týkajúci sa dôkaznej povinnosti žalobcu v konaní (pozri bod 2.1.) nebol rozhodujúci (kľúčový) pre rozhodnutie veci, ani odvolací súd nezaložil na ňom svoje rozhodnutie vo veci a nebol ani priamo odporujúci záveru prvostupňového súdu, že žalovaná 1/ užíva pozemky žalobcu na základe zákonného bremena podľa § 37a zákona č. 138/1973 Zb. v znení účinnom od 1. októbra 1995. Uvedené platí o to viac, že odvolací súd uvedený názor vyslovil v širších súvislostiach a na zdôraznenie správnosti nosných dôvodov uvedených prvostupňovým súdom (§ 387 ods. 1 a 2 CSP) a nie v konfrontácii s jeho názormi.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP

9. Žalobca v dovolaní uviedol, že prípustnosť jeho dovolania vyplýva (aj) z § 421 ods. 1 CSP (bod 3 a 7). Aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, o d vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (2Cdo/203/2016, 3Cdo/38/2019, 4Cdo/32/2018, 6Cdo/113/2017, 7Cdo/25/2018, 8Cdo/100/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté

rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť, len ak sú splnené uvedené predpoklady (po prijatí záveru o prípustnosti dovolania). Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

10. Postupujúc podľa vyššie uvedeného dovolací súd poukazuje na to, že pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dopadá na situáciu, v ktorej určitá právna otázka ešte nebola dovolacím súdom riešená (preto ani nedošlo k ustáleniu jeho rozhodovacej praxe).

11. Žalobca v dovolaní výslovne uviedol, že ním podané dovolanie je prípustné (aj) podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Otázkou relevantnou z hľadiska tohto ustanovenia môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie alebo aplikácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v ustanoveniach § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (1Cdo/126/2017, 2Cdo/203/2016, 3Cdo/132/2017, 4Cdo/207/2017, 7Cdo/20/2017, 8Cdo/221/2017). Ak dovolateľ odôvodní prípustnosť dovolania odklonom o d ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je povinný v dovolaní výslovne uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne, konkretizovať, ako mal odvolací súd právnu otázku správne vyriešiť a zároveň musí špecifikovať ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal podľa jeho názoru odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť (R 83/2018).

11.1. V preskúvanom prípade žalobca v dovolaní namietal, že odvolací súd „vychádzajúc z nesprávneho uplatnenia dôkaznej povinnosti žalobcu dospel k nesprávnemu právnomu záveru o neunesení dôkazného bremena žalobcom s následkom zamietnutia žaloby“ sa odklonil o d ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a to o d právnych názorov vyjadrených v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 6MCdo/17/2010 a sp. zn. 4Cdo/190/2014. Takto dovolateľom nastolená otázka nebola rozhodujúcou (kľúčovou) pre rozhodnutie odvolacieho súdu a nebola ani otázkou právnou, ale skutkovou.

11.2. K spôsobu, ktorým žalobca v danom prípade odôvodňuje prípustnosť dovolania (body 3, 7), najvyšší súd uvádza, že rozhodnutiu všeobecného súdu v civilnom sporovom konaní spravidla predchádza riešenie celého radu procesnoprávných a hmotnoprávných otázok s rôznym významom pre rozhodnutie. Na podklade ich postupného riešenia civilný súd niektorým otázkam priznáva relevanciu, iné posudzuje ako bezvýznamné pre svoje rozhodnutie. Právna otázka relevantná podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP musí byť preto v dovolaní vymedzená jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom, ktorý dovolaciemu súdu umožňuje prijať záver o tom, konkrétne o ktorú otázku dovolateľovi ide a či vo vzťahu k nej je daná prípustnosť (a v prípade prípustnosti aj dôvodnosť) dovolania. Je potrebné si uvedomiť, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, nie „ďalšie odvolanie“ (2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017). Dovolací súd nesmie byť vnímaný ako ďalší „odvolací súd“, resp. súd, ktorý by mohol a mal posúdiť všetko, čím sa zaoberali súdy oboch inštancií; nemôže preto posudzovať všetky otázky, ktoré pred ním riešili tieto súdy (inak by sa stieral rozdiel medzi prvoinštančným, odvolacím a dovolacím konaním). Treba tiež zdôrazniť, že dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 421 ods. 1 CSP) nie je možné interpretovať a uplatňovať rovnako, ako odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP (8Cdo/140/2018, 8Cdo/157/2018). Dovolací súd už opakovane uviedol, že v súvislosti s posudzovaním prípustnosti dovolania nie je oprávnený a ani povinný zakladať svoje úvahy na domnienkach alebo predpokladoch o tom, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli pri svojej argumentácii, že ide o právnu otázku, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/

CSP). Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. b/ CSP (m. m. 3Cdo/28/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/50/2017, 8Cdo/78/2017).

11.3. Dovolateľ v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP namietal, že odvolací súd dospel k nesprávnemu právnemu záveru o neunesení dôkazného bremena žalobcom. Už v súvislosti s dovolaním žalobcu podľa § 420 písm. f/ CSP (bod 8) dovolací súd uviedol, že odvolacím súdom vyslovený názor týkajúci sa dôkaznej povinnosti žalobcu v konaní (pozri bod 2.1.), ktorý tvorí základ (aj) položenej otázky v súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, nebol rozhodujúci (kľúčový) pre rozhodnutie veci. Nosný dôvod zamietnutia žaloby spočíval v okolnostiach posudzovanej veci v tom, že k obmedzeniu vlastníckeho práva žalobcu síce dochádza, ale na právnom podklade - vznikom zákonného vecného bremena, a preto nebolo dôvodné pristúpiť k vysporiadaniu práv v zmysle ustanovení § 135c ods. 1 OZ. Je možné v tejto súvislosti uzavrieť, že keďže rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo a nemohlo ani závisieť od riešenia takto dovolateľom nastolenej otázky uvedenej v dovolaní, dovolací súd dovolanie žalobcu ako neprípustné odmietol.

11.4. Podľa názoru najvyššieho súdu žalobca v dovolaní síce formálne označil za dovolací dôvod ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, vychádzajúc ale z obsahu dovolania v skutočnosti vyčítal odvolaciemu súdu nesprávne zhodnotenie skutkového stavu. Ak je v dovolaní namietané nesprávne právne posúdenie veci odôvodnené tým, že odvolací súd dospel k nesprávnemu právnemu záveru o neunesení dôkazného bremena žalobcom, nie je z obsahového hľadiska splnená zákonná náležitosť dovolania vyplývajúca z § 428 CSP, a to jeho odôvodnenie dovolacími dôvodmi. Nesprávne zhodnotenie skutkového stavu ako dovolací dôvod CSP nepozná. Dovolací súd preto dospel k záveru, že (aj) žalobcom nastolená otázka nie je takou dovolacou otázkou, akú má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Podľa obsahu dovolania žalobca považoval za nesprávny záver súdov týkajúci sa dokazovania (najmä dôkaznej povinnosti) a skutkových zistení. Tento záver súdov ale nebol výsledkom aplikácie, či interpretácie konkrétneho ustanovenia právneho predpisu, ale bol výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré v konaní vyšli najavo a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov súd viedli k prijatiu tohto rozhodnutia. Žalobcom nastolená otázka nie je otázkou právnou, teda takou otázkou, ktorej riešenie by záviselo od výkladu určitej konkrétnej hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej normy. Uplatnený dovolací dôvod žalobca tak nevymedzil spôsobom vyplývajúcim z § 432 ods. 2 CSP, t. j. neuviedol konkrétne, ktorú právnu otázku riešil odvolací súd nesprávne a v čom táto nesprávnosť spočíva, ale namietal posudzovanie dôkaznej povinnosti súdmi v základnom konaní. Namietal teda skutkové závery, ktoré nie je dovolací súd oprávnený preskúmať, pretože v zmysle ustanovenia § 442 CSP je viazaný skutkovým stavom, z ktorého vychádzal odvolací súd. Dovolací súd totiž nie je tretou inštanciou a dovolanie nie je koncipované ako ďalší riadny opravný prostriedok. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. V dovolaní nastolená otázka má skutkovú (nie právnu) povahu, ktorá nemôže byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a nemôže viesť k založeniu prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia, preto dovolanie nie je v tejto časti prípustné (2Cdo/194/2018).

12. Žalobca v dovolaní výslovne uviedol, že ním podané dovolanie je prípustné (aj) podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorá ešte nebola vyriešená v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu formuloval tak, či nie je v rozpore s princípom zákazu neprípustnej pravej retroaktivity, ak odvolací súd aplikuje ust. § 37a zákona č. 138/1973 Zb., ktorý nadobudol platnosť od 1. októbra 1995, aj na vzťahy vzniknuté pred jeho účinnosťou.

12.1. Podobne ako pri dovolaní žalobcu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP aj v tomto prípade najvyšší súd zistil, že takto dovolateľom nastolená otázka nebola rozhodujúca (kľúčová) pre rozhodnutie odvolacieho súdu. K východiskám pre toto zistenie dovolací súd v celosti poukazuje na bod 11.2., ktorý pre túto časť podaného dovolania má ten význam, že nižšie súdy sa síce zaoberali (aj) otázkou prípadnej

retroaktivity aplikácie § 37a zákona č. 138/1973 Zb., t.j. či toto ustanovenie platilo aj na vzťahy vzniknuté pred jeho účinnosťou, avšak rozhodujúci (kľúčový) právny záver nižších súdov spočíval v tom, že v čase nadobudnutia vlastníctva nehnuteľnosti žalobcom (rok 2007, pozn.) bolo už v účinnosti od 1. októbra 1995 ustanovenie § 37a zákona č. 138/1973 Zb., ktoré oprávňovalo zriaďovateľa a prevádzkovateľa vodohospodárskej výstavby nielen k zriadeniu, ale aj k prevádzkovaniu takej stavby vo verejnom záujme. Minimálne od uvedeného času teda dochádza k obmedzeniu vlastníckeho práva žalobcu (ktorý zákon platil aj v čase žalobcom nadobudnutého vlastníctva nehnuteľnosti, pozn.) prevádzkovaním tohto zberača, ale na právnom podklade vznikom zákonného vecného bremena podľa už citovaného zákonného ustanovenia (bod 4. odôvodnenia odvolacieho súdu). Je možné aj v tejto súvislosti uzavrieť, že keďže rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo od riešenia takto dovolateľom nastolenej otázky uvedenej v dovolaní, dovolací súd dovolanie žalobcu ako neprípustné odmietol.

13. Z dôvodov uvedených v bodoch 8. až 12. najvyšší súd odmietol dovolanie žalobcu proti napadnutému odvolaciemu rozsudku, a to sčasti podľa § 447 písm. c/ CSP, sčasti podľa § 447 písm. f/ CSP. Nezistenie prípustnosti dovolania žalobcu malo potom za následok, že najvyšší súd nemohol rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému dovolaciemu prieskumu.

14. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.